

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในภาวะปกติการจ้างงานโดยส่วนใหญ่จัดอยู่ในประเภทอัตรากำลังเต็มเวลา (Full-Time) โดยจะมีชั่วโมงการทำงาน 7-8 ชั่วโมงต่อวันหรือไม่เกิน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่หากธุรกิจหรือองค์กรอยู่ในช่วงที่ลูกค้ามีความต้องการซื้อสูงเช่นภาคอุตสาหกรรมการผลิต พนักงานที่ทำงานเต็มเวลาอาจไม่เพียงพอ ธุรกิจจึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานแบบอัตรากำลังบางเวลา (Part-Time) เข้ามาทำงานซึ่งแตกต่างจากภาคบริการซึ่งมีการจ้างงานแบบอัตรากำลังบางเวลาในระยะยาวอย่างสม่ำเสมอ เช่น ร้านค้าปลีก ร้านอาหาร และธนาคาร เป็นต้น การจ้างงานแบบอัตรากำลังบางเวลาช่วยให้องค์กรมีความยืดหยุ่นในเรื่องเวลา และมีต้นทุนค่าแรงงานที่ต่ำลง ทั้งยังอาจทำให้องค์กรมีพนักงานที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน เนื่องจากพบว่าผู้ที่ทำงานเต็มเวลาตามปกติ 8 ชั่วโมงทุกวันติดต่อกันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ จะเกิดความเหนื่อยล้า ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีชั่วโมงการทำงานต่อวันน้อยกว่า¹

ในประเทศไทยการทำงานแบบอัตรากำลังบางเวลาก็เป็นที่แพร่หลายซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนพนักงานแบบอัตรากำลังบางเวลาที่เพิ่มมากขึ้น โดยจำนวนผู้ที่มีชั่วโมงการทำงาน 1-34 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ได้เพิ่มขึ้นจาก 8.11 ล้านคนในเดือนมกราคม 2545 เป็น 11.02 ล้านคนในช่วงเวลาเดียวกันของปี 2546² และจากการรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาซึ่งเยาวชนอายุ 18 ปีจะเริ่มทำงานหารายได้เป็นของตนเองประกอบกับแนวคิดการสร้างค่านิยมในการทำงานที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่สนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษาที่มีโอกาสทำงานหารายได้พิเศษนั้น³ ทำให้วัยรุ่นไทยหันมาทำงานนอกเวลาเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

¹ เกษมสันต์ วิลาวรรณ, *แรงงานสัมพันธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 7, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด, 2546), หน้า 56.

² Elwood N. Chapman, *Managing Part-Time Employees* (1st ed., London : Kogan Page Ltd, 1994), p. 29.

³ สำนักนายกรัฐมนตรี, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, “สำรวจแรงงาน.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.nso.go.th/lfs2000/lfs_jan46.html (18 ตุลาคม 2546).

⁴ “ทักษิณส่งลูกสาวชายเม็กซิโกลด์.” *หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ*, ปีที่ 54 ฉบับที่ 16724. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.thairath.co.th/thairath1/2546/page1/oct/02/p1_3.php (5 พฤศจิกายน 2546).

ตามร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดซึ่งเป็นที่นิยมบริโภคของคนไทยจะมีจำนวนพนักงานแบบอัตรากำลังบางเวลามากกว่าร้อยละ 80 ของพนักงานทั้งหมดภายในร้าน⁵

นอกจากนี้การจ้างงานแบบอัตรากำลังบางเวลาเป็นที่นิยมใช้ในกิจการภาคบริการประเภทร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด เนื่องจากการจ้างงานประเภทนี้มีต้นทุนค่าแรงงานที่ต่ำกว่าการจ้างพนักงานแบบอัตรากำลังเต็มเวลา และพนักงานไม่จำเป็นต้องมีทักษะหรือประสบการณ์ทางด้านเทคนิคในการทำงานมาก่อน แต่คุณภาพของการบริการจะขึ้นอยู่กับพนักงานที่มีความคล่องแคล่วและกระตือรือร้นในการให้บริการลูกค้าอย่างรวดเร็วและสุภาพซึ่งร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดที่เป็นระบบแฟรนไชส์ข้ามชาติจะมีระบบการจ้างงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือก การสัมภาษณ์ การฝึกอบรมพนักงาน ทำให้สามารถควบคุมและรักษาคุณภาพการให้บริการของพนักงานได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพฯ และมีสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับกรุงเทพฯ อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ จึงทำให้ร้านอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดเข้ามาเปิดบริการเพื่อขยายสาขาในจังหวัดเชียงใหม่ตามศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้าต่างๆ ส่งผลให้การจ้างงานแบบอัตรากำลังบางเวลาเพิ่มมากขึ้น และในปัจจุบันร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดในจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนทั้งสิ้น 19 แห่ง ได้แก่ เคเอฟซี 6 แห่ง พิซซาฮัท 4 แห่ง เดอะพิซซาคอมพานี 4 แห่ง แมคโดนัลด์ 2 แห่ง เซสเตอร์กริลล์ 2 แห่ง และเบอร์เกอร์คิง 1 แห่ง⁶ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการจ้างงานแบบอัตรากำลังบางเวลาของร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในเรื่องของการจ้างงานตลอดจนปัญหาในการจ้างงาน อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจจะประกอบธุรกิจร้านอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดหรือเจ้าของกิจการที่สนใจจะจ้างพนักงานแบบอัตรากำลังบางเวลา รวมทั้งนักเรียนนักศึกษาและพนักงานที่ต้องการทำงานนอกเวลาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสมัครงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการจ้างงานแบบอัตรากำลังบางเวลาของร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

⁵ สัมภาษณ์ สราวุฒิ ชาวสุภา ผู้ช่วยผู้จัดการร้านพิซซาฮัทสาขากาดสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ (เก็บข้อมูลในช่วงเดือน ตุลาคม 2546).

⁶ การสำรวจภาคสนาม (เก็บข้อมูลในช่วงเดือน มีนาคม 2547).

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงการจ้างงานตลอดจนปัญหาในการจ้างงานแบบอัตราค่าจ้างบางเวลาของร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่สนใจประกอบธุรกิจร้านอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดและเจ้าของกิจการที่สนใจจะจ้างพนักงานแบบอัตราค่าจ้างบางเวลา และเป็นแนวทางในการสมัครงานสำหรับนักเรียน นักศึกษาและพนักงานที่ต้องการทำงานนอกเวลา

นิยามศัพท์

การจ้างงานแบบอัตราค่าจ้างบางเวลา (Part-time employment) หมายถึง การจ้างงานซึ่งมีชั่วโมงการทำงานต่อวันสั้น โดยเกิดจากความสมัครใจของบุคคลผู้ประสงค์จะทำงานเป็นผู้เลือกเวลาเอง และมีชั่วโมงการทำงานรวมทั้งสั้นน้อยกว่าการทำงานปกติ⁷

ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด หมายถึง ร้านอาหารที่ผลิตและจำหน่ายอาหารที่ทำสำเร็จ ได้แก่ พิซซ่า ไก่ทอด แฮมเบอร์เกอร์ และ хотดอก ซึ่งผู้บริโภคสามารถรับประทานได้รวดเร็วและไม่ต้องการอุปกรณ์เครื่องใช้ไม้สอยมาก⁸ ได้แก่ ร้านเคเอฟซี ร้านพิซซ่าฮัท ร้านเดอะพิซซ่าคอมพานี ร้านแมคโดนัลด์ ร้านเซสเตอร์กริลล์ และร้านเบอร์เกอร์คิง ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

การจ้างงานแบบอัตราค่าจ้างเต็มเวลา (Full-time employment) หมายถึง การจ้างงานซึ่งมีชั่วโมงการทำงาน 7-8 ชั่วโมงต่อวัน หรือไม่เกิน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์⁹ ไม่สามารถจะเลือกเวลาทำงานได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

⁷ Jean Hallaire, *Part-Time Employment* (Paris : Organization for Economic Co-operation and Development, 1968), p. 16.

⁸ นางเยาว์ เข้มเวช, “พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดของนักศึกษาในอำเภอเมือง เชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2534, หน้า 17.

⁹ เกษมสันต์ วิลาวรรณ, *แรงงานสัมพันธ์*, หน้า 56.